

Výukové předměty Junior Achievement

Příručka pro konzultanty

Výukové předměty Junior Achievement

Příručka pro konzultanty

Vyvinuto organizací Junior Achievement, Česká republika

STRUČNÁ HISTORIE

Organizace Junior Achievement byla založena v roce 1919 v USA. V roce 2004 vznikla zastřešující organizace JA Worldwide sloučením Junior Achievement Inc. a Junior Achievement International. JA Worldwide sídlí v Colorado Springs ve státě Colorado v USA.

Junior Achievement je nejrozsáhlejší a nejrychleji se vyvíjející nezisková vzdělávací organizace na světě. Tato organizace poskytuje praktické ekonomické vzdělání studentům všech věkových skupin na celém světě.

V roce 1992 založil pan Tomáš Jan Baťa na podnět českého ministra školství pobočku Junior Achievement v České republice. Tato pobočka zprostředkovává českým studentům možnost zúčastnit se kurzů Junior Achievement.

Autoři

Kateřina Macková
Markéta Ředinová
Petr Pelech

Grafická úprava

Vendula Mráčková

Všechna práva vyhrazena

Text této publikace nebo jakákoliv jeho část nesmí být reprodukována nebo předávána jakoukoliv formou či cestou, elektronickou či mechanickou, stejně tak kopírováním, přehráváním, uchováváním v jakémkoliv informačním systému nebo jinak bez písemného povolení vydavatele.

Osmé vydání, červenec 2005
vytištěno v České republice

Partneři Junior Achievement, ČR

Národní partneři

Baťa
Bata Shoe Foundation
CAC Leasing
Citibank
HSBC
KPMG Česká republika
Skupina ČEZ

Regionální partneři

AMI Communications
Ernst & Young
Hewlett-Packard
Squire, Sanders & Dempsey

Místní partneři

Allianz pojišťovna
Barum Continental
Deloitte
Johnson & Johnson
PricewaterhouseCoopers
Raiffeisenbank

Partneři

Amway Česká republika
AVÍZO, a.s.
Biocel Paskov a.s.
Briggs & Stratton
CERGE-EI
CS Data
Energetika Vítkovice, a.s.
The Fleet Sheet
Free Zone Ostrava a.s.
GiTy, a.s.
Hayes Lemmerz Autokola, a.s.
Kovohutě Příbram nástupnická, a.s.
Mayr-Melnhof Holz Paskov s.r.o.
**Městský obvod Moravská Ostrava a
Přívoz**
Microsoft s.r.o.
Mlékárna Kunín a.s.

ODS - Dopravní stavby Ostrava a.s.
OSTRAVSKÉ VÝSTAVY a.s.
PLIVA - Lachema a.s.
RWE Transgas, a.s.
Severomoravská energetika, a.s.
Severomoravská plynárenská, a.s.
ŠKODA AUTO a.s.
TOKO-AGRO, s.r.o.
Tondach Česká republika s.r.o.
Třinecké železářny, a.s.
Van Gansenwinkel, a.s.
Vesuvius Česká republika, a.s.
Vetropack Moravia Glass, a.s.
Visteon - Autopal, s.r.o.
Vodárenská akciová společnost, a.s.
VVT-VÍTKOVICE VÁLCOVNA TRUB, a.s.

OBSAH

1	Výukové předměty Junior Achievement	1
2	KONZULTANT	2
	Cíle účasti	
	Formy účasti na výuce	
	Teorie	
	Studentská společnost	
	Počítačové simulace	
	Poznej svoje peníze	
	TTBiz	
3	VŠEOBECNÉ POKYNY PRO KONZULTANTA	5
	Spolupráce s učitelem	
	Seznámení se studenty	
4	PEDAGOGICKÉ TIPY	6
	Jak zajistit kvalitní výklad	
	Jak udržet hodinu ve správném tempu	
	Udržování kázně ve třídě	
	Jak navodit atmosféru	
	Jak vést diskusi	
	Jak vést práci ve skupinkách	
	Co dělat, když...	

METODICKÁ PŘÍRUČKA PRO KONZULTANTY

Dovoluťe nám, abychom Vám poděkovali za to, že jste se stali dobrovolnými konzultanty výukových předmětů Junior Achievement a rozhodli jste se věnovat část svého jistě drahocenného času, energie a zkušeností výuce studentů.

Díky Vám budou mít studenti příležitost poznat reálný podnikatelský svět, proniknout k principům tržní ekonomiky a pochopit praktickou důležitost a opodstatněnost ekonomických teorií, které se nyní učí ve škole. Pro studenty se stanete pojítkem mezi akademickou půdou a praktickým životem.

Vaše účast při výuce výukových předmětů Junior Achievement je opravdu velice důležitá. Umožní studentům získat zcela nový přístup k informacím, které při studiu dostávají, získat nový pohled na hospodářskou realitu i na ekonomii jako vědu a v neposlední řadě budou lépe připraveni na svůj budoucí profesní život.

Metodická příručka pro konzultanty, kterou právě držíte v ruce, Vám poskytne dostatek doporučení a aktivit k tomu, abyste mohli výuku úspěšně vést.

1 Výukové předměty Junior Achievement

jsou vzdělávací předměty pro studenty ve věku od 16 do 22 let. Studenti zde získávají informace o fungování tržní ekonomiky, jeho principech, výhodách i úskalích.

Cílem výukových předmětů je:

- Poskytnout studentům základní informace o charakteristikách tržního hospodářství.
- Pomoci pochopit ekonomické principy ovlivňující firemní rozhodování díky teoretickým i praktickým metodám výuky.
- Popsat úlohu vlády v tržní ekonomice.
- Rozvíjet etické cítění studentů.
- Poskytnout studentům informace o českém ekonomickém systému.

Po absolvování výukových předmětů Junior Achievement by měli studenti zvládat základy mikro i makroekonomie z teoretického i praktického hlediska.

K naplnění těchto cílů je nutné nejen poskytnout studentům teoretické informace, ale umožnit jim získat praktické zkušenosti a poznatky úměrné jejich věku. Proto se výukové předměty skládají z teoretické výuky, počítačových simulací, e-learningu i reálně fungující studentské společnosti, v rámci které mají studenti možnost vyzkoušet si své schopnosti v praxi.

Výukové předměty Junior Achievement

1. Teorie – makro i mikroekonomická teorie je vyučována pomocí moderních učebnic a cvičebnic. Učebnice vycházejí z amerického originálu, jsou však přizpůsobeny české ekonomické situaci a zaručují tak maximální praktickou hodnotu pro Vaše studenty.
2. Studentská společnost – studenti v rámci výuky zakládají vlastní reálnou firmu (neziskovou organizaci), v rámci které pronikají do problematiky fungování společnosti od jejího založení až po likvidaci. Veškeré právní aspekty existence studentské společnosti jsou obsaženy v „Příručce studentské společnosti“ a ve „STUCOkitu“. Pokud budete mít zájem, vyučující předmětů Junior Achievement Vám je jistě dají k dispozici.

3. Počítačové simulace – počítačové simulace jednoduše a přehledně demonstrují aplikaci mikroekonomických teorií v rámci počítačových trhů, ukazují studentům problematiku rozhodování ve firmě a v bance a pomáhají jim pochopit základní tržní principy.

MESE – počítačová simulace MESE ukazuje studentům problematiku rozhodování ve firmě a pomáhá jim pochopit základní tržní principy. Studenti jsou rozděleni do několika skupin (firem), které existují na stejném trhu, prodávají stejný výrobek a navzájem si konkurují.

BIA - počítačová simulace Banks in Action dává studentům příležitost získat znalosti bankovního sektoru. Studenti snáze chápou nejen základní principy bankovníctví, ale i složitou problematiku rozhodování bankovního managementu.

4. Poznej svoje peníze /PSP/ – interaktivní výukový předmět vyučovaný prostřednictvím e-learningové aplikace s využitím hypertextových odkazů. Aplikace je přístupná uživatelům přes internet a je zaměřena na praktické finanční vzdělávání.

5. Travel and Tourism Business /TTBiz/ - výukový předmět zaměřený na turismus a ekonomiku cestovního ruchu.

2 KONZULTANT

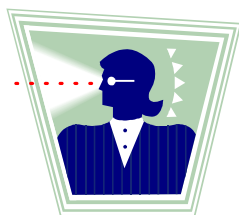
Junior Achievement klade maximální důraz na praktickou část výuky, což zahrnuje nejen výuku pomocí praktických cvičení a aktivit, ale samozřejmě poskytnutí co největšího množství informací a zkušeností z reálného podnikatelského života. Právě Vaše teoretické znalosti s praktickými zkušenostmi a zároveň pozice reprezentanta podnikatelské komunity Vám umožňují vést spolu s vyučujícími studenty jiným směrem, než jsou zvyklí při tradiční výuce.

Smyslem účasti konzultanta při výuce výukových předmětů Junior Achievement je:

- Zajistit kontakt studentů s reprezentanty místní manažerské komunity i veřejného sektoru.
- Poskytnout maximální množství konkrétních praktických informací z reálného podnikatelského života. To umožní studentům nejen rozšířit své znalosti, ale zejména porovnat informace získané teoretickou výukou se skutečným světem. Praktické informace umožní studentům chápat ekonomii jako celek a nikoliv jako oddělené poučky a teorie.
- Umožnit studentům nový pohled na probíranou problematiku.
- Poradit, případně pomoci při činnosti studentské společnosti.
- Dát studentům profesní vzor.
- Pomoci připravit studenty na soutěže organizované Junior Achievement, ČR, Junior Achievement – Young Enterprise Europe a Junior Achievement Worldwide.

FORMY ÚČASTI KONZULTANTA NA VÝUCE

Forma a míra Vaší konzultantské účasti na výuce předmětů JA je závislá zejména na Vaší ochotě a možnostech spolupracovat s učitelem a studenty. Vyučující je pro Vás nejlepším zdrojem informací o škole, studentech i o výukových předmětech JA. Na základě jeho/jejích informací máte možnost zvolit takovou formu spolupráce, která Vás bude nejméně zatěžovat a která bude přínosná pro studenty, vyučující i pro Vás.

Při přípravě na hodinu také vřele doporučujeme spolupráci se studenty, zejména s vedením studentské společnosti. Konzultace s učitelem a se studenty Vám totiž vždy poskytne dostatek informací o tom, co z ekonomické teorie již studenti vědí a jaký konkrétní výukový předmět JA probírají, čím se zabývají při činnosti studentské společnosti a získáte rovněž přesnou představu o tom, co vyučující i studenti čekají od Vás. Řadu informací můžete získat také na internetových stránkách organizace Junior Achievement, ČR - www.jacr.cz

V ideálním případě se konzultant účastní výuky přibližně jednou měsíčně tak, aby měl možnost konzultovat a zapojit se do všech činností studentů. V závislosti na Vašich časových možnostech i potřebách vyučujících je však možné zvolit jiný model vzájemné spolupráce. Vaše činnost tak může obsahovat spolupráci a konzultace ve všech výukových předmětech JA zvolených na škole nebo jen v některých.

V každé části uvedeného kurzu se pro Vás otevírá řada příležitostí, jak naplnit své poslání konzultanta a napomoci studentům svými znalostmi a zkušenostmi. Nelze pochopitelně obsáhnout veškeré praktické aktivity, které může konzultant provádět, přesto se Vám pokoušíme navrhnout několik základních činností, kterým je vhodné se při spolupráci na výuce věnovat.

1. TEORIE

Učebnice a cvičebnice je rozdělena do patnácti kapitol. Patnáct kapitol obsahuje základní informace o makro a mikroekonomii včetně konkrétních informací o stavu české ekonomiky. Účast konzultanta je v této části nezastupitelná. Ekonomické teorie jsou totiž vlastně pouze jednou částí sumy informací, které by studenti měli při výuce získat.

Jako konzultant máte v této části jedinečnou příležitost uplatnit své osobní zkušenosti, postřehy i konkrétní informace. Pro studenty je totiž velice důležité slyšet o Vaší firmě, o Vašich pracovních úspěších i problémech, o způsobech jejich řešení, apod. Dejte studentům co nejvíce konkrétních informací o Vaší firmě, o jejím zaměření, výrobcích a službách, které nabízíte. Studenty bude jistě zajímat řada dalších informací: co představuje Vaše pozice, jakým způsobem řešíte pracovní problémy, zda má Vaše firma problémy s neplátcí, s nezaměstnaností, se státními úřady apod. Vaše informace by měly přiblížit studentům

ekonomickou realitu a pomoci jim spojit získávané teoretické poznatky se skutečným hospodářským světem.

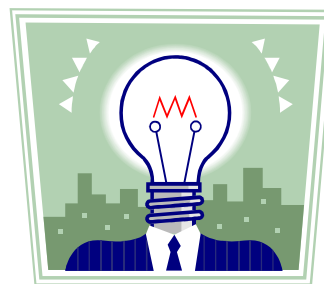
Pochopitelně bude pro studenty přínosné, pokud budete moci prohloubit jejich teoretické znalosti v oblastech, kterým se věnujete a o kterých můžete hovořit fundovaněji než naše učební materiály. Po dohodě s vyučujícími je tak možné rozšířit teoretickou výuku těch témat, ke kterým máte blízko a chcete se k nim vyjádřit. Vzhledem k širší probírané problematice je velice pravděpodobné, že Vás alespoň některé kapitoly osloví a Vy budete mít zájem podělit se se studenty o své znalosti.

2. STUDENTSKÁ SPOLEČNOSTI

Činnost studentské společnosti patří k nejoblíbenějším výukovým předmětům Junior Achievement. Studenti během školního roku zakládají reálnou společnost (občanské sdružení), jejímž smyslem je přiblížit studentům skutečný podnikatelský život. Studenti musí projít všemi kroky podnikání od založení společnosti, volby vedení a plánování činnosti přes marketingový průzkum a realizaci podnikatelského záměru až po likvidaci firmy.

Díky studentským společnostem se studenti učí rychleji vzájemně komunikovat, spolupracovat a rozhodovat se, nést zodpovědnost i podnikatelské riziko, vzájemně se hodnotit, rozvíjet své organizační i řídicí schopnosti, musí jednat se státními orgány, s vedením školy i s dodavateli a odběrateli. Činnost ve studentské společnosti tak studentům nejen umožňuje rozvíjet své schopnosti, ale zároveň jim přibližuje samotný charakter podnikání v tržní ekonomice.

Činnost konzultanta se může soustředit ve čtyřech hlavních směrech:

- Studenti jistě přivítají možnost získat konkrétní informace o základních **manažerských dovednostech**. Díky Vašim zkušenostem mají skvělou příležitost lépe pochopit základní principy obchodního jednání, profesionálního vystupování a komunikace, důležitost oblečení a vzhledu, apod. Studenti se až dosud většinou pohybují mezi svými vrstevníky. V rámci výukových předmětů Junior Achievement však přicházejí do styku s podnikatelskými subjekty i státními organizacemi, které očekávají jiné formy jednání než jsou studenti zvyklí. Díky Vám, Vašemu vystupování i Vašim radám tak mají studenti možnost lépe se v nových situacích orientovat.

- Stejně tak je možné se studenty spolupracovat při **přípravě na soutěž** „O nejlepší studentskou společnost“, ve které studenti osobně i formou výroční zprávy prezentují svou činnost. Právě v této soutěži by měli studenti projevít svou odbornou zdatnost a soutěžní porotě nejen předložit skvěle připravenou výroční zprávu, ale také profesionálně prezentovat svou činnost, obhájit své podnikatelské cíle i výsledky a přesvědčit porotu o svých kvalitách. Další soutěží pro studenty, kteří se věnují studentské společnosti, je soutěž „O nejlepší webové stránky studentské společnosti“. I zde můžete pomoci radou.
- Pro činnost studentské společnosti budou zajisté velice prospěšné Vaše **praktické rady a konzultace**. Velice důležité budou při rozhodování studentské firmy o předmětu činnosti, při jednání s úřady, s bankou apod. Studenti si totiž často neuvědomují komplikace spojené s určitými podnikatelskými činnostmi a pro Vás bude jistě snadné upozornit na možné překážky, případně spolu s vyučujícími studenty při volbě podnikatelského záměru usměrnit. Stejně tak při samotném fungování studentské společnosti – při jednání s úřady, při otevírání bankovního účtu, při vedení účetnictví, při řešení vzniklých organizačních problémů či při rozhodování o rozdělení odměn členům studentské společnosti – budou Vaše rady či postřehy neocenitelné. Činnost studentské společnosti je většinou na trochu nižší úrovni než je tomu ve Vaší firmě, přesto se studenti potýkají s řadou problémů, které jsou velmi podobné těm, které se řeší i ve velkých společnostech. Studenti se do řady situací dostávají poprvé, a proto máte jedinečnou příležitost poradit studentům a pomoci jim tak uspět již při prvních pokusech a podpořit jejich zájem a kladný vztah k podnikání a k ekonomice vůbec.
- Do **činnosti studentské společnosti** je samozřejmě možné zapojit se mnohem hlouběji. Řada Vašich kolegů se podílí na činnosti studentské společnosti finančně – při úvodním získávání kapitálu se stávají držiteli vystavených směnek nebo přímo sponzory studentské společnosti – či pomáhají studentské společnosti jinou formou – stávají se dodavateli či odběrateli vyrobených výrobků či poskytovaných služeb. Je pochopitelně možné pomoci svých kontaktů zprostředkovat spolupráci studentské společnosti s jinými podnikatelskými subjekty. Šíře spolupráce konzultanta se studentskou společností je prakticky neomezená a záleží pouze na Vašem rozhodnutí, jakým způsobem „svým“ studentům můžete pomoci.

Vaše konzultace v tomto směru se nemusí vždy odehrávat přímo ve škole. Je samozřejmě možné nabídnout studentům občasné konzultace přímo u Vás ve firmě. Jistě tak ušetříte svůj vzácný čas a zároveň budete schopni zástupcům studentů poradit s jejich činností stejně jako u nich ve škole.

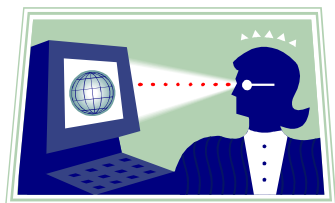
3. POČÍTAČOVÉ SIMULACE

Smyslem počítačových simulací je zřetelně demonstrovat aplikaci mikroekonomických teorií v počítačově generovaném trhu a umožnit studentům na vlastní kůži pocítit složitost rozhodování managementu výrobních firem nebo bank. Simulace poskytují studentům dostatek příležitostí vyzkoušet si jednotlivé podnikatelské strategie, lépe porozumět základním ekonomickým zákonitostem, tržním principům a prohloubit své teoretické znalosti.

MESE (Management and Economic Simulation Exercise)

Program simuluje existenci výrobní firmy na trhu. Studenti analyzují počítačové finanční zprávy, tvoří své podnikatelské strategie a rozhodují o množství vyrobených výrobků, o jejich ceně, o investicích do výroby, do marketingu, do výzkumu a vývoje. Na základě rozhodnutí hodnotí počítač úspěšnost jednotlivých firem a určuje vítěze.

BIA (Banks in Action)

Program simuluje rozhodování banky v tržní ekonomice. Program skvěle demonstruje fungování banky i základní principy a cíle bankovníctví z pohledu nikoliv zákazníka, ale managementu banky. Studenti opět analyzují počítačové zprávy, tvoří své strategie a rozhodují o výši úroků na krátkodobé i dlouhodobé vklady a úvěry, o výši výdajů na marketing, výzkum a vývoj.

Obě simulace dávají konzultantovi ideální příležitost spojit své teoretické znalosti a praktické zkušenosti s podnikatelským citem. Konzultant může pomoci studentům praktickými radami a postřehy rychleji

pochopit simulované situace, lépe se zorientovat ve finančních zprávách a zvýšit tak kvalitu rozhodnutí v jednotlivých periodách simulovaného období.

Jako konzultant se tedy můžete zapojit do samotné výuky počítačových simulací, do objasňování obecných principů či jednotlivých situací. Lze též asistovat při vysvětlování počítačových finančních zpráv – podkladů pro seriózní rozhodování. Samozřejmě se lze zapojit přímo do simulace jako jeden z aktérů. Oba počítačové programy umožňují simulovat ekonomiku v období hospodářské recese či pochopit důvody změn v jednotlivých rozhodnutích jako reakci na probíhající změny v celém hospodářství. V obou simulacích mají studenti také možnost soutěžit.

4. POZNEJ SVOJE PENÍZE

Výukový předmět Poznej svoje peníze /PSP/ je zaměřen na praktické finanční vzdělávání studentů jako předpoklad jejich zodpovědného chování v budoucnosti. PSP umožňuje studentům procvičit si praktické řešení úloh v oblasti řízení osobních financí.

Předmět si klade za cíl soustředit se na komplexní rozvoj studentů v následujících oblastech:

- rozvoj základní finanční gramotnosti,
- rozvoj zodpovědného chování,
- aktivní přístup k řešení problémů, orientaci na etické jednání,
- v neposlední řadě procvičuje efektivní využívání prostředků moderní komunikační technologie.

Pro své cíle využívá předmět aktivně prvky e-learningu. Celá aplikace je přístupná na internetové adrese <http://poznej.jacr.cz>

Studenty budou určitě zajímat Vaše firemní, ale i osobní zkušenosti se vším, co se týká peněz a jejich praktického užití /využívání platebních nástrojů, využití úvěrů, jejich přednosti, ale i rizika .../, zkušenosti s bankami a jejich produkty, praktické informace o daních a jejich placení apod.

Vzhledem k šíři problematiky týkající se „peněz“ Vás určitě některé kapitoly a témata osloví a budete chtít studentům předat své praktické znalosti a zkušenosti. Velmi přínosné budou informace o praktickém využití e-learningu; pokud s ním máte osobní zkušenosti, podělte se o ně se studenty.

5. TTBiz

Cílem výukového předmětu TTBiz /Travel and Tourism Business/ je při praktických činnostech seznámit studenty s problematikou činnosti firmy, průběhu přijímacích pohovorů, strategií činnosti firmy a pochopení nutnosti spolupráce jednotlivých složek firmy při realizaci konkrétního projektu. Právě zde se otvírá obrovská možnost pro Vás. Doplnění výše zmiňované problematiky o reálné příklady z praxe. Upozornění na nejčastější chyby uchazečů o práci při přijímacím pohovoru bude pro studenty určitě velmi poučné a přínosné pro jejich vstup na trh práce.

Důležité místo v TTBiz má průzkum trhu. Vaše rada, jak sestavit dotazník a jak celý průzkum provádět, pomůže studentům k získání kvalitních informací, které jsou zásadní pro rozhodování, v jaké oblasti budou studenti v průběhu předmětu dále pokračovat.

Všechny zmiňované prvky jsou zastřešeny společným tématem – problematikou cestovního ruchu, jeho možnostech i rizicích. Neoddělitelným prvkem je poznávání vlastní osobnosti studenta, využití jeho schopností a dovedností. Tento předmět také podporuje zvyšování dovedností při práci s internetem a počítačovými programy. Jednotlivé aktivity umožňují poznání minulosti i současnosti vlastního regionu, možnosti kulturního, sportovního a společenského života. Nabízí se zde také možnost výměny informací se školami v jiných regionech, případně i v zahraničí. Je zde prostor k rozvoji komunikačních dovedností nejen v českém, ale i v cizích jazycích. Zajistěte i při rozvíjení prezentačních a komunikačních dovedností ocenění studentů Vaše rady a postřehy z praxe.

TTBiz je vhodnou přípravou pro realizaci dalšího předmětu JA – Studentské společnosti /viz výše/.

3 VŠEOBECNÉ POKYNY PRO KONZULTANTA

SPOLUPRÁCE S UČITELEM

Učitel/ka výukových předmětů Junior Achievement je pro Vás nejlepším zdrojem informací o škole a o studentech ve Vaší třídě. Komunikace s učitelem je klíčem k Vašemu úspěchu při výuce předmětů JA.

Zeptejte se učitele:

- Jaké jsou představy vyučujícího o Vašem zapojení do výuky? Jak si vzájemnou spolupráci představuje? Jakou podobu bude mít Vaše vzájemná komunikace při přípravě?
- Jakým výukovým předmětům JA se studenti při výuce věnují? Jak jsou studenti aktivní? Který předmět JA je nejoblíbenější?
- Jaké informace jsou pro studenty potřebné? Jakým způsobem můžete vstoupit do výuky?
- Jaké jsou akademické schopnosti studentů, kolik studentů se chystá na vysokou školu, o jaké profese mají zájem.....?
- Jaké je sociální a ekonomické zázemí studentů? Je nutné brát ohled na prostředí, v němž žijí?
- Mají studenti pravidelný přístup k aktuálním informacím – dennímu tisku, ..., používají získané informace při studiu?
- Existují ve třídě nebo ve škole nějaká důležitá pravidla, o nichž byste měl/a vědět?
- Jaké způsoby výuky jsou ve třídě neúčinnější?
- Jaké pomůcky máte k dispozici (audiovizuální technika, kopírování materiálů...)?
- Jak můžete v případě potřeby nechat učitele vzkaz?

SEZNAMTE SE SE STUDENTY

I když Vám učitel může o studentech říci mnohé, měli byste se snažit vytvořit si s nimi svůj vlastní vztah. Vzpomeňte si na svá studentská léta. Přestože se mnohé změnilo, studenti jsou ve své podstatě stále stejní.

Jsou:

- Součástí svého společenství. Jsou mnohem více ovlivňováni svými přáteli než dospělými nebo jinými autoritami.
- Zvědaví. O otázce, která se jich bezprostředně týká, chtějí vědět všechno a hned.
- Citliví. Považují se za dospělé a chtějí, aby se s nimi zacházelo jako s dospělými. Od Vás je dělí především množství zkušeností, které jste Vy za dobu své praxe nabyli, a o které se se studenty nyní chcete podělit.

Studenti se budou zajímat o Vás a o Vaši práci. Budou se zajímat o to, jak jste se ke své práci dostali i o to, co děláte ve volném čase.

Řadu záležitostí je možné zařídit přímo se studenty – požádejte je, aby Vám jejich zástupce dal kontakt – telefon nebo emailovou adresu.

SEZNAMTE SE S UČEBNÍMI MATERIÁLY A ORGANIZACÍ JUNIOR ACHIEVEMENT, ČR

Abyste mohli své znalosti studentům předat co nejlépe, je vždy vhodné co nejvíce se seznámit s materiály, které studenti při výuce používají, a s informacemi, se kterými pracují. Z tohoto důvodu je nejlépe:

- Půjčit si učební materiály od vyučujícího předmětů Junior Achievement.
- Nechat si ukázat fungování počítačových simulací.
- Seznámit se předem s činností studentské společnosti.
- Prohlédnout si internetové stránky školy, případné studentské stránky a samozřejmě stránky organizace Junior Achievement, ČR /www.jacr.cz/.

BAVTE SE

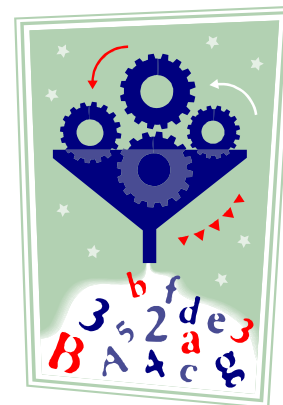
Uvolněte se a těšte se z práce se svými studenty.

4 PEDAGOGICKÉ TIPY

Protože většina z Vás, konzultantů výukových předmětů Junior Achievement, nemá za sebou pedagogickou zkušenost, tato příručka Vám nabízí následující tipy:

□ JAK USKUTEČNIT KVALITNÍ VÝKLAD

- Seznamte se se svými materiály!
- Připravte si výklad vlastními slovy a stylem, který Vám vyhovuje.
- Očekávejte, že během svého prvního výkladu budete trochu nervózní. Je to naprosto přirozené.
- Vyjadřujte se jasně a nahlas. Buďte sebejistí. Nebojte se toho, že se během výkladu přefeknete.
- Snažte se používat správné gramatické výrazy.
- Oblékejte se vhodně. Noste oblek nebo oblečení, které odpovídá běžným zvyklostem vyučujících.
- Uvolněte se a buďte v dobré náladě, nenucení, opravdoví a otevření. Vyprávějte studentům o tom, co jste Vy sami měli v jejich věku rádi.

□ JAK UDRŽET HODINU VE SPRÁVNÉM TEMPU

- Pohybujte se po místnosti. Nezůstávejte při výkladu na jednom místě.
- Nemluvte déle než 5-10 minut v kuse.
- Když budete psát na tabuli, nemluvte přitom. Až budete chtít studentům něco říci, otočte se k nim čelem, aby Vám mohli rozumět.
- Buďte přátelští.
- Používejte příklady ze své vlastní zkušenosti nebo se snažte odkázat studenty na jejich zkušenost.
- Snažte se o tzv. komunikaci oběma směry. Neustále se ujistějte, že studenti vědí, o čem hovoříte.
- Mějte po ruce vždy jednu „rezervní“ aktivitu pro případ, že by studenti byli rychlejší, než jste předpokládali.

□ UDRŽOVÁNÍ KÁZNĚ VE TŘÍDĚ

- Snažte se dobře si naplánovat svou lekci a tu pak udržovat v plynulém tempu. To je nejlepší způsob, jak udržovat kázeň ve třídě.
- Udržujte kontakt očima. Přísný pohled na studenta, který vyrušuje, je často postačujícím krokem k získání jeho pozornosti.
- Snažte se do výuky zapojit i „neposlušné“ žáky.
- Snažte se co nejčastěji objevovat ve fyzické blízkosti žáků, kteří Vám nevěnují pozornost.
- Požádejte učitele, aby s Vámi neustále spolupracoval.

□ JAK NAVODIT ATMOSFÉRU

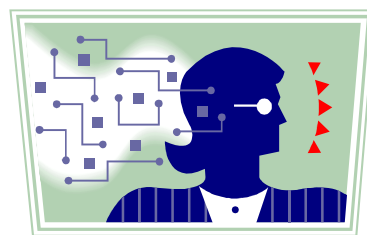
- Již při své první návštěvě se pokuste navodit atmosféru spolupráce, která Vám bude vyhovovat. Dejte studentům najevo, proč jste za nimi přišli a že očekáváte spolupráci i z jejich strany.
- Na každou hodinu přijďte včas a připraveni! Nezapomeňte, že pro studenty se stáváte velmi důležitým vzorem.

□ JAK VÉST DISKUSI

- Oslovujte studenty jménem. Budou to považovat za projev respektu a osobního zájmu z Vaší strany. Protože je těžké zapamatovat si jejich jména, můžete používat jednoduché jmenovky nebo zasedací pořádek.
- Snažte se pokládat otázky s otevřeným koncem, který bude studenty stimulovat k přemýšlení a k diskusi.
- Vyhýbejte se kladení otázek typu: „Může mi někdo odpovědět na tuto otázku?“ Snažte se raději vždy některého ze studentů jmenovitě vyvolat. To Vám zároveň dává příležitost soustředit se i na méně průbojné a aktivní studenty, kteří se možná nehlásí, ale mohou znát správnou odpověď.
- Když položíte studentům otázku, dejte jim trochu času na rozmyšlenou. Trocha tvořivého ticha je v pořádku a studenti ocení Vaši trpělivost. Neodpovídejte si na otázky sami, v nejhorším případě vyvolejte dalšího studenta.
- Podporujte studenty v tom, aby i oni Vám kladli své otázky. Snažte se jejich otázky a odpovědi nekritizovat. Studenti v tomto věku jsou často nejistí a bojí se neúspěchu. Pokud se Vám stane, že neznáte odpověď na otázky studentů, přiznejte to a slibte jim, že se pokusíte do příští hodiny vše potřebné zjistit. Takového přístupu si budou studenti velmi cenit!
- Abyste mohli stimulovat diskusi, ptejte se žáků na jejich názor či pocity. Pokud budete vyžadovat definice a fakta, diskuse se může zcela zbrzdít.
- Nekritizujte otázky z řad studentů. Všechny jejich otázky si zaslouží upřímnou odpověď.
- Snažte se používat hodně místních, konkrétních a známých příkladů.
- Nepřednášejte déle než 5-10 min vcelku. Zopakujte hlavní body, které chcete pokrýt. Žáci si budou pamatovat, které témata jste prodiskutovali dříve a která později.

□ JAK VÉST DISKUSE O SPORNÝCH ZÁLEŽITOSTECH

Jedním z nejdůležitějších sporných témat naší současné společnosti je etika. Toto téma je pro učitele výukových předmětů Junior Achievement zároveň zřejmě nejobávanějším diskusním tématem. Ze zkušenosti vyplývá, že v současné společenské situaci je velmi obtížné přesvědčit studenty o tom, že by měli zachovávat zásady etiky v podnikání a vydělávat postupně po menších částkách poctivým a pracovitým přístupem, když studenti okamžitě oponují miliardovými zisky známých podvodníků, kteří v mnoha případech zůstali nepotrestáni. Zde přichází velmi důležitá osoba konzultanta, praktika, který může studenty přesvědčit o tom, že být etický je nejen možné, ale jde to velmi dobře a že nejdůležitější je začít. Konzultant coby člověk, který zdarma věnuje svůj čas škole proto, aby pomohl studentům naučit se něco nového, již tuto cestu nastoupil a jde tedy skutečně příkladem.

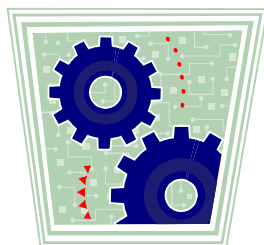

Při diskusi o sporných otázkách lze postupovat následovně:

- Pojmenujte problém.
- Sežeňte informace, ujasněte osobní a společenské cíle a hodnoty, které jsou předmětem rozhodování.
- Sestavte seznam možných řešení (k řešení etického či jiného sporného problému existuje obvykle více možností, z nichž více než jedno může být správné).
- Analyzujte náklady a okamžité a dlouhodobé důsledky každé alternativy.
- Vyberte řešení, které se shoduje s Vašimi cíli a uznávanými hodnotami.

□ JAK VÉST PRÁCI VE SKUPINKÁCH

- Než žáky rozdělíte do skupin, vysvětlete jim stručně, co budete dělat.
- Poradte se s učitelem, jak nejlépe rozdělit žáky do skupinek tak, aby skupinky byly vyrovnané. K rozdělení do skupinek můžete používat netradiční metody (Např.: Pokud budete mít 20 studentů a budete je chtít rozdělit do čtyř skupinek po pěti studentech, můžete napsat na kousky papíru různé druhy zvířat - 4 druhy zvířat, od každého druhu pět lístečků - pak necháte studenty, aby si každý vytáhl jeden srolovaný lísteček a snažil se ukázat pomocí mimiky a zvuků, jaké zvíře si vytáhl. Tak poznají studenti navzájem, kdo ke komu patří.)

- Pokud zadáte skupinám nějaký úkol, procházejte vždy po třídě, abyste mohli zodpovědět případné dotazy a ujistili se, že studenti vědí, co mají dělat a věnují se svému úkolu.
- Jmenujte nebo nechte skupinu, aby ze svého středu vybrala mluvčího skupiny. Žáci ve skupinách by měli vědět, že po určitém čase budou zodpovědní za to, aby se o svá zjištění podělili se zbytkem třídy.

□ CO DĚLAT, KDYŽ...

... studenti jsou pasivní. Ostýchavé žáky postupně žádejte, aby psali na tabuli, rozdávali pomůcky apod. Dávejte jim takové otázky, na které mohou jednoduše odpovídat.

... máte ve třídě mimořádně aktivního (a upovídaného) studenta. Pokud by tento student ohrožoval kvalitu hodiny, požádejte jej/ji, aby zůstal po vyučování, pokud s Vámi chtějí prodiskutovat některé otázky.

... žáci se nedokáží držet tématu. V tomto případě použijte vizuální pomůcky, které všem žákům pomohou zaměřit pozornost na probírané učivo. Nezapomeňte na nápisy a tabuli.

... začínáte ztrácet kontrolu nad třídou. Změňte tempo. Dobrým kontaktem očima a přátelským postojem si znovu můžete získat pozornost. Snažte se být ve fyzické blízkosti studenta, který působí rušivě, někdy se tím podaří problém vyřešit. Pokud však vyrušuje několik studentů současně, je pravděpodobně čas přejít k jinému námětu nebo zkusit jinou metodu výuky.

... Vaši studenti jsou nadprůměrně nadaní. Umožněte jim, aby se do některého problému ponořili hlouběji. Využijte jejich potenciálu a snažte se je povzbudit k tvořivosti.

... Vaši studenti se učí pomalu nebo je omezuje nějaká jiná nevýhoda. Aby byla výuka úspěšná, je nutná zásadní spolupráce s učitelem. Zpomalte tempo, zredukujte cíle a více používejte vizuální pomůcky a aktivity.

□ NEŽ PŘIJDU DO TŘÍDY, MĚL BYCH....

- setkat se s učitelem, dokončit přípravu konzultací a zodpovědět všechny otázky.
- potvrdit všechny dohodnuté návštěvy třídy.
- projednat možné náhradní termíny.
- informovat se o schopnostech studentů, o jejich znalostech i vlastnostech.
- prozkoumat kalendář vyučovacích dnů, denní rozvrh hodin, pravidla a zásady školy.
- prohlédnout si školu a, pokud možno, promluvit si s ředitelem školy.
- získat zasedací pořádek studentů.
- naplánovat aktivity a získat materiály, které budete potřebovat.
- .... a nezapomeňte: hlavně se dobře bavte!

